

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

EUROPEAN SCHOOL
OF BUSINESS

Економіка праці
та соціально-трудоі відносини

2021

SYLLABUS

Дисципліна				
			Економіка праці та соціально-трудові відносини	
Викладач (-і)				
			Зайцев Юрій Кузьмич, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та економіки	
Профайл викладача (-ів)				
			https://business.ieu.edu.ua/pro-yemsh/struktura-kafedry-vykladachi/kafedry/kafedra-menedzhmentu	
Консультації				
Очні консультації		Друга-четверта середа місяця з 15-00 до 16-00		
Онлайн консультації		Перший-третій понеділок місяця з 17:00 до 18:00		
Контактний телефон				
			+38 050 559 64 71	
E-mail				
			yuriizaitsev@ieu.edu.ua	
Сторінка дисципліни				
			https://business.ieu.edu.ua/	
Форма підсумкового контролю	залік	диференційований залік	екзамен	
	☐	☐	☒	

SYLLABUS

1 Коротка анотація дисципліни

Дисципліна «Економіка праці та соціально-трудові відносини» забезпечує розуміння студентами сутності, функцій та ролі людської праці в економічному розвитку суспільства, у зростанні добробуту людини, орієнтує на постійний пошук шляхів підвищення її ефективності, дозволяє зрозуміти важливість гармонізації інституціональних мотиваційних форм включення працівника у процеси економічної, виробничої діяльності в системі соціально-трудових відносин.

2 Передумова вивчення дисципліни

Необхідність розуміння сутності, змісту, ролі, функцій праці у становленні та розвитку людської цивілізації, забезпеченні потреб людини, суспільства, держави в економічних благах; засвоєння найбільш ефективних концептуальних моделей і принципів економічної політики націлених на активізацію мотивів трудової діяльності та стале утримання цієї активності за допомогою дієвих стимулів

3 Мета та цілі дисципліни

- Засвоєння студентами теоретичних і методичних засад та особливостей функціонування і розвитку праці, системи соціально-трудових відносин у глобалізованій економіці;
- формування у студентів практичних навичок і вмінь організації процесу праці, узгодження інтересів різних груп суб'єктів економічної діяльності у суспільному виробництві на мікро- та макрорівнях.

4 Результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5 Кредити ECTS

3 кредити ЕКТС - 90 академічних годин

6 Структура дисципліни

Найменування тем	Вид занять/год		
	Лекції	Семінарські заняття / практичні / лабораторні	Самостійна робота
Тема 1. Економіка праці та соціально-трудові відносини» як дисципліна та напрям наукових досліджень	2	2	5
Тема 2. Праця як ключова форма існування та життєдіяльності людини, основа та умова розвитку людської цивілізації	2	2	5

6

Структура дисципліни

Найменування тем	Вид занять/год		
	Лекції	Семінарські заняття / практичні / лабораторні	Самостійна робота
Тема 3. Система соціально-трудових відносин та їх регулювання	2	2	5
Тема 4. Ринок праці. Соціально-трудові відносини зайнятості	2	2	5
Тема 5. Трудовий потенціал. Людський, інтелектуальний і соціальний капітал	2	1	5
Тема 6. Трудова діяльність: кількісні та якісні характеристики	2	1	5
Тема 7. Продуктивність праці та її значення для розв'язання стратегічних цілей економічного і соціального розвитку	2	1	5
Тема 8. Мотиви та стимули продуктивної праці. Оплата праці, та її системи	2	1	2
Тема 9. Організація, нормування та раціоналізація праці	2	1	2
Тема 10. Планування та аналіз трудових показників	2	1	2
Тема 11. Інформаційне забезпечення, звітність, консалтинг і аудит у сфері праці	2	1	2
Тема 12. Організаційно-економічні та правові механізми розвитку соціально-трудових відносин в Україні	2	1	2

7

Перелік обов'язкових завдань

1. Дайте характеристику понять: методологія; парадигма досліджень; субстанціональні основи; трансформація; глобалізація; взаємозв'язок; міждисциплінарність.
2. Поясніть сутність та роль духовних і морально-етичних функцій праці у розвитку економіки та суспільства.
3. Охарактеризуйте сутність поняття: технологічний спосіб виробництва; розкрийте причини та чинники їх трансформації та зміни.
4. Розкрийте сутність, зміст та призначення понять: людський капітал, інтелектуальний ресурс, інтелектуальний, соціальний, організаційний, емоційний капітал.
5. Розкрийте специфіку позаекономічних методів управління працею в сучасній економіці; поясніть їх роль у підвищенні ефективності функціонування праці та гармонізації соціально-трудових відносин.
6. Дайте характеристику специфіки інтересів різних груп суб'єктів соціально-трудових відносин у сучасній економіці. Окресліть спільні сторони їх інтересів.
7. Розкрийте діалектику взаємодії та взаємовпливів соціально-трудових і соціально-економічних відносин у суспільстві.

7

Перелік обов'язкових завдань

8. Окресліть основні складові якості трудового життя та можливі шляхи її зростання.
9. Сформулюйте свою думку щодо ролі держави у регулюванні проблем соціально-трудових відносин у сучасній економіці.
10. Поясніть принципи функціональні відмінності людиноцентричної та трансгуманістичної парадигми економічного і соціального розвитку у визначенні перспектив використання праці та розвитку соціально-трудових відносин.
11. Окресліть тенденції до змін у структурі та характері зайнятості в умовах нанотехнологічних революцій.
12. Сформулюйте причини та природу глобальних викликів для ринку праці в умовах революції 4.0.
13. Дайте характеристику чинників, що визначають якість робочої сили на різних історичних етапах розвитку суспільства.
14. Розкрийте сутність ключових проблем збереження і розвитку трудового потенціалу планети в умовах глобалізації, цифровізації та роботизації економіки.
15. Поясніть сутність і відмінності таких форм капіталу як людський, інтелектуальний, соціальний, емоційний, моральний.
16. Які причини викликають до життя нематеріальні форми капіталу і в чому полягають їх функції?
17. Які, на Ваш погляд, можливі варіанти розв'язання проблеми стрімкого зростання суперечностей на ринках праці та в трудовій сфері?
18. Які причини роблять працю суворю життєвою необхідністю, тягарем та, водночас, внутрішньою потребою людини?
19. За яких умов інтенсифікація праці веде до розвитку суперечностей соціального характеру, наведіть приклади з реального життя?
20. Які внутрішні та зовнішні чинники ведуть до зростання якості праці у сучасній економіці?
21. Проаналізуйте особливості трудових процесів в умовах інноваційної економіки.
22. У чому полягають особливості та складнощі нормування праці в умовах якісних змін у технологічному способі виробництва, характері та змісті праці?
23. Цілі, форми та складові інформаційного забезпечення в соціально-трудовій сфері в умовах глобалізації та революції 4.0.
24. Що означає таке поняття та явище як «виробництво вільного часу»?
25. Чому вчені вважають, що розвинута особистість є головним соціальним багатством суспільства?
26. У чому полягає сутність понять і явищ: «соціальне відчуження», соціальна депривація», «соціальна ворожість», «прекаріат»; які причини їх появи та розвитку?

8

Перелік вибірових завдань

1. Розкрийте причини виникнення та функції системи соціального партнерства, дайте характеристику найбільш ефективних систем соціального партнерства у розвинених країнах.
2. Поясніть причини становлення та природу виробничої демократії. Розкрийте найбільш ефективні моделі виробничої демократії в сучасних країнах.
3. Сформулюйте свою позицію щодо можливості подолання безробіття в умовах сучасної глобалізованої економіки.
4. Охарактеризуйте найбільш ефективні, на Вашу думку, методи виявлення і можливості практичної реалізації резервів підвищення продуктивності праці та продуктивної спроможності національних економік.
5. Знайдіть та проаналізуйте національні програми управління продуктивністю праці в розвинених країнах. Проведіть порівняльний аналіз цих програм із Програмами в Україні, якщо такі існують.

8

Перелік вибірових завдань

6. Знайдіть у праці Й. А. Шумпетера «Капіталізм, соціалізм і демократія» характеристику принципів організації системи мотивації до праці в капіталістичній ринковій економіці. Сформулюйте своє ставлення до цієї системи.
7. Дайте характеристику найбільш ефективних, на Ваш погляд, сучасних систем оплати праці у провідних країнах світу.
8. У чому, на Ваш погляд, полягають ключові проблеми організації та забезпечення мотиваційної природи заробітної плати в Україні?
9. Розкрийте сутність матеріальних і нематеріальних форм мотивації до праці у сучасних корпораціях Японії, Німеччини, Швеції, США (країна на Ваш вибір) тощо, які можуть стати прикладом наслідування для України.
10. Окресліть актуальні концептуальні засади формування національної моделі соціально-трудових відносин в Україні.
11. Дайте характеристику еволюції державної політики зайнятості в розвинених країнах Заходу та Сходу та можливостей і проблем використання її засадничих принципів і форм в умовах сучасної України.
12. Проаналізуйте умови становлення та досвід функціонування моделей виробничої демократії в країнах Європи та в Японії з позицій гармонізації соціально-економічних відносин у суспільстві.
13. Чому стан і проблеми регулювання трудових доходів в Україні можна розглядати як чинник гальмування процесів становлення інноваційної економіки та ефективного ринку праці в країні?
14. Спрогнозуйте розвиток ціннісних орієнтирів соціально-трудових і соціально-економічних відносин в умовах розгортання нанотехнологічних революцій та тенденцій становлення посткапіталізму.

9

Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	5 семестр	Так	3 курс (третій) або перший прискорений	Цикл професійної підготовки

10

Система оцінювання та вимоги

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів. Підсумкова залікова оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Загальна система оцінювання

За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально – 100 балів, мінімальна сума балів, що дозволяє студенту бути атестованим з дисципліни – 60 балів.

Співвідношення між національними та ECTS оцінками і рейтингом студента:
<https://ieu.edu.ua/docs/pol-mark-esb.pdf>

11

Умови допуску до підсумкового контролю

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до підсумкового контролю – 36 балів. Оцінка за дисципліну визначається як сума підсумкового балу за поточну діяльність та балу за підсумковий контроль і виражається за багатобальною шкалою.

SYLLABUS

11 Умови допуску до підсумкового контролю

Оцінка з дисципліни, яка завершується екзаменом, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 36), бали за індивідуальну самостійну роботу здобувача освіти (не більше 6) та балів за екзамен (не менше 24).

Загальна бал з дисципліни становить 100. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною та європейською шкалою.

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться після завершення вивчення усіх тем дисципліни і складається здобувачами освіти у період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться згідно з розкладу.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

12 Політика дисципліни

Для продуктивної навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни здійснюються актуальні лекції та семінари у вигляді презентацій, кейсів, робота в групах, семінарів-дискусій.

На заняттях та під час підготовки до них студенти мають бути чесними та відповідальними, ретельно готуватись до практичних занять, докладати зусиль до своєчасного виконання всіх завдань, складання заліків та екзаменів. Важливо активно займатися самостійною роботою, уникати конфліктних ситуацій, а в разі виникнення таких ситуацій врегульовувати їх на засадах поваги й толерантності.

Викладач повинен підтримувати високий рівень педагогічної кваліфікації, повністю виконувати навчально-тематичний план, чесно і об'єктивно оцінювати знання, вміння і навички осіб, які навчаються, не вимагатиму і не прийматиму матеріальних цінностей або послуг та не вчиняти корупційні дії.

13 Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання екзамену з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни, і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

14 Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності

<https://ieu.edu.ua/docs/011.pdf>

SYLLABUS

15

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник / С.М.Пилипенко, М.В.Горобинська, Л.І.Піддубна [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Харківський нац. екон. ун-т. - Харків : Вид-во ХНЕУ, 2008.
2. Колот А.М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання: Монографія. – К.: КНЕУ, 2008.
3. Зайцев Ю. К., Москаленко О. М. Трансформація форм, функцій, результатів праці в інформаційній економіці та її соціально — економічні наслідки // Соціально — трудові відносини: теорія та практика. Збірник наукових праць. - № 1 (9). - 2015.

Додаткові інформаційні ресурси

1. Сидорина Т. Ю. Жизнь без труда или труд во спасение? / Т. Ю. Сидорина. - Спб.: Алетейя, 2018.
2. Лебедева И. П. Японский рынок труда в XXI веке. Экономические и социальные проблемы. - М., Институт востоковедения РАН, 2019.
3. Аткинсон, Энтони Б. Неравенство: как с ним быть? / Энтони Б. Аткинсон; пер. с англ. О. Левченко; под науч. ред. М. Добряковой. - М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2018.

16

Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте бути успішним в цій дисципліні, то:

- визначте свою мету;
- складіть собі чіткий графік;
- наполегливо працюйте;
- будьте впевненим і свідомим;
- будьте креативним і активним.

Середовище в аудиторії повинно бути дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Бажаю Вам завзятості, цілеспрямованості і оптимізму. І тоді успіх прийде сам!

До зустрічі на заняттях!